

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κότσικα 1α & Πατησίων
10434 Αθήνα
Τηλ: +30 2108809202, 203
Ηλ. δ/ση: secproedros@epant.gr

Αθήνα, 16/03/2023
Αριθ. Πρωτ.: 2281

Προς

Υπηρεσία Συντονισμού, Γραφείο
Κοινοβουλευτικών Θεμάτων Υπουργείου
Ανάπτυξης και Επενδύσεων
Τηλ.: 210 3332063
Ηλ. δ/ση : gstathouli@mnec.gr

Θέμα: «Αιτήματα θέσεις Ο.Ε.ΕΣ.Π.»

Σχετ.: Το από 10.03.2023 έγγραφό σας (υμ. αριθ. πρωτ. 22490/10-03-2023), με τα οποίο μας διαβιβάστηκε η υπ' αριθ. πρωτ. 1434/9.3.2023 Αναφορά του κου Βουλευτή Γεώργιου Λογιάδη.

Σε απάντηση της υπό ανωτέρω σχετ. διαβιβασθείσας Αναφοράς, σας γνωρίζουμε ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής «ΕΑ») είναι αποκλειστικώς αρμόδια για τη διαπίστωση παραβάσεων των άρθρων 1, 1Α και 2 του Ν. 3959/2011 περί «Προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού», όπως ισχύει, καθώς και των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής «ΣΛΕΕ»). Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΑ έχει την εξουσία να διερευνά είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας συμπεριφορές επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, για να διαπιστώσει τυχόν παραβάσεις του ανωτέρω αναφερόμενου νόμου, καθώς και των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, ήτοι απαγορευμένες συμπράξεις μεταξύ επιχειρήσεων, ενδεχόμενη πρόσκληση σε απαγορευμένη σύμπραξη και ανακοίνωση μελλοντικών προθέσεων τιμολόγησης προϊόντων και υπηρεσιών μεταξύ ανταγωνιστών κατ' εφαρμογή των ειδικότερα οριζόμενων στο άρθρο 1Α του ν. 3959/2011 ή καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης που κατέχουν μία ή περισσότερες επιχειρήσεις στην αγορά.

Η ΕΑ αναγνωρίζει τη σημασία των μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην ελληνική οικονομία, παρακολουθεί τις εν λόγω επιχειρήσεις και, όπως σε κάθε αγορά, παρεμβαίνει κατά άμεση προτεραιότητα όπου κρίνεται απαραίτητο και εξετάζει κάθε σχετική περίπτωση που θα υποπέσει στην αντίληψή της, με την υποβολή καταγγελίας, αίτησης επιείκειας ή ανώνυμων σχετικών πληροφοριών μέσω του ασφαλούς ψηφιακού περιβάλλοντος (whistleblowing) και επιβάλλει αυστηρότατες διοικητικές κυρώσεις στις επιχειρήσεις που τυχόν εφαρμόζουν αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές βάσει των διατάξεων του Ν. 3959/2011 και των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ.

Σχετικά με τα ζητήματα που θέτετε,

1. Αναφορικά με τις χρεώσεις τραπεζών, σας ενημερώνουμε ότι στις 6 Οκτωβρίου 2022, η Επιτροπή Ανταγωνισμού προχώρησε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 15 ν. 3959/2011 περί προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού, όπως ισχύει, στην

ανάθεση σε αρμόδιο Εισηγητή την ολοκλήρωση της αυτεπάγγελτης έρευνας στην αγορά της παροχής τραπεζικών υπηρεσιών, και ειδικότερα στις επιμέρους αγορές της λιανικής και επιχειρηματικής τραπεζικής, της έκδοσης και αποδοχής καρτών, καθώς και στις αγορές διατραπεζικών συστημάτων, υπηρεσιών πληρωμών και ηλεκτρονικών συναλλαγών, κάτι το οποίο σηματοδοτεί ότι η έρευνα βρίσκεται στο τελικό της στάδιο. Οι πρακτικές αυτές διερευνώνται στο πλαίσιο υποβληθείσας καταγγελίας και σχετικής αυτεπάγγελτης έρευνας της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού (ΓΔΑ) στις αγορές, μεταξύ άλλων, της παροχής υπηρεσιών πληρωμών και διατραπεζικών συστημάτων. Στο πλαίσιο της έρευνάς της, η ΓΔΑ διεξήγαγε στις 8 Νοεμβρίου 2019 και 14 Δεκεμβρίου 2021, αιφνιδιαστικούς επιτόπιους ελέγχους σε εταιρείες που δραστηριοποιούνται στις ανωτέρω αγορές.

Επίσης, την Πέμπτη 2 Μαρτίου 2023, η Επιτροπή Ανταγωνισμού προχώρησε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 15 ν. 3959/2011 περί προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού, όπως ισχύει, στην κατά προτεραιότητα εξέταση και ανάθεση σε αρμόδιο Εισηγητή της διερεύνησης ορισμένων πρακτικών επιχειρήσεων δραστηριοποιούμενων στον χρηματοπιστωτικό κλάδο, προκειμένου να διαπιστωθεί τυχόν παράβαση των άρθρων 1 ή/και 2 του Ν. 3959/2011, ως ισχύει, καθώς και των άρθρων 101 ή/και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Επί του παρόντος, δεν είναι δυνατόν να γνωστοποιήσουμε περισσότερες λεπτομέρειες, καθώς οι έλεγχοι και οι έρευνες που διενεργούνται από την ΕΑ υπό το ανωτέρω πλαίσιο, είναι απόρρητες και διέπονται από ένα εξόχως αυστηρό περιοριστικό πλαίσιο, τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο σχετικά με τη δημοσίευση περισσότερων πληροφοριών για το ακριβές πεδίο μίας εκκρεμούσας αυτεπάγγελτης έρευνας, αλλά προβλέπεται η ολοκλήρωση της έρευνας από τον εισηγητή τους προσεχείς μήνες με την δημοσίευση και δελτίου τύπου από την ΕΑ. Επίσης, η ΕΑ, μέσω της ειδικής τομεακής διεύθυνσης παρακολουθεί ενεργά και συστηματικά το συγκεκριμένο τομέα και θα επέμβει άμεσα σε περίπτωση που υπάρξουν περαιτέρω υπόνοιες ή ενδείξεις στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.

2. Όσον αφορά τις κρατικές παρεμβάσεις (εν προκειμένω το πλαφόν στις τιμές βασικών αγαθών), λεκτέα είναι τα εξής: Οι μηχανισμοί καθορισμού τιμών αποτελούν μία από τις πιο περιοριστικές μορφές παρέμβασης στην αγορά, επιφέρουν δε στις περισσότερες περιπτώσεις αποτελέσματα που παρεκκλίνουν από τον σκοπό διασφάλισης ελεύθερου ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς και ενέχουν κινδύνους. Ωστόσο, ενόψει κοινωνικών επιπτώσεων και του δημοσίου συμφέροντος (όπως προστασία ευάλωτων καταναλωτών, γεωπολιτικών κινδύνων κλπ) οι οποίες, κατά τις περιστάσεις, δύνανται να υπερισχύσουν του σκοπού διασφάλισης ανταγωνισμού στην αγορά, η ρύθμιση των τιμών δεν είναι ασυμβίβαστη, εκ προοιμίου, με τους στόχους του δικαίου ανταγωνισμού. Η παρέμβαση του κράτους στις τιμές πώλησης των καταναλωτικών προϊόντων μέσω

του καθορισμού ανώτατης τιμής πώλησης αυτών έχει, σύμφωνα με την οικονομική θεωρία, ως στόχο την προστασία του καταναλωτή. Ενόψει του σκοπού αυτού, η τιμή αυτή παρέμβασης καθορίζεται σε επίπεδο χαμηλότερο από εκείνο που διαμορφώνεται στην ελεύθερη οικονομία. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να γίνεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις, και περιπτώσεις διαχείρισης κρίσεων, όπου δηλ. είναι αντικειμενικά ανέφικτο να λειτουργήσει ο υγιής ανταγωνισμός, συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος και όταν κανένα άλλο λιγότερο περιοριστικό μέτρο στον ανταγωνισμό δεν μπορεί να αποφέρει αποτελέσματα. θα πρέπει επίσης να σχεδιάζεται με ιδιαίτερη προσοχή.

Η επιβολή ανώτατης τιμής σε ένα προϊόν από το κράτος ενδέχεται να έχει τις ακόλουθες αρνητικές επιδράσεις (ορισμένες βραχυπρόθεσμα, άλλες μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα):

- Ελλείψεις στην αγορά: Στο βαθμό που υπάρχει για το συγκεκριμένο προϊόν παραγωγή στο εξωτερικό ή απόφαση παραγωγής ή διανομής, η οποία επηρεάζεται από τιμές σε άλλες χώρες, αν ο καθορισμός μιας χαμηλής τιμής στη χώρα εκτρέψει το προϊόν στο εξωτερικό, όπου το κέρδος μπορεί να είναι υψηλότερο, είναι πιθανό να δημιουργηθούν ελλείψεις ποσοτήτων στην εσωτερική αγορά.
- μακροχρόνια μείωση της προσφοράς από τις επιχειρήσεις. • μη αποτελεσματική κατανομή πόρων στην οικονομία.
- κίνδυνος ενίσχυσης κάποιων ισχυρών παικτών εις βάρος κάποιων μικρότερων κυρίως ελληνικών επιχειρήσεων.
- Εμφάνιση του φαινομένου umbrella pricing: στην περίπτωση αυτή οι μέγιστες τιμές λειτουργούν ως εστιακό σημείο για τους μεταπωλητές (umbrella pricing) και ενδεχομένως να εφαρμόζονται από τους περισσότερους ή και από όλους τους μεταπωλητές ως καθορισμένες τιμές. Συνεπώς, οι τιμές πώλησης όλων των ομοειδών προϊόντων, ακόμα κι εκείνων, η τιμή των οποίων πριν την επιβολή της μέγιστης τιμής κυμαινόταν σε χαμηλότερα επίπεδα, θα τείνουν στην καθορισμένη ανώτατη τιμή.
- Εμφάνιση φαινομένων «γκρίζας» ή «μαύρης» αγοράς: το γεγονός ότι κάποιοι καταναλωτές λόγω της έλλειψης των αγαθών δεν ικανοποιούν τις ανάγκες τους, παρότι είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν υψηλότερη τιμή από την τιμή παρέμβασης, είναι πιθανό να οδηγήσει σε φαινόμενα «γκρίζας» ή «μαύρης» αγοράς, όπου τα προϊόντα πωλούνται σε τιμή αρκετά υψηλότερη από εκείνη της τιμής παρέμβασης.
- Παρεμπόδιση τυχόν δομικών και διαρθρωτικών αλλαγών στην αγορά που έχουν ήδη δρομολογηθεί από την κυβέρνηση.

Τυχόν απόφαση θα πρέπει: 1) να έχει μικρή διάρκεια, 2) οι παρεμβάσεις να επανεξετάζονται περιοδικώς, 3) να οριοθετείται σαφώς η δυνατότητα της διοίκησης για επιβολή ανώτατων τιμών σε συγκεκριμένα προϊόντα ή υπηρεσίες, υπό την έννοια ότι μια τέτοια παρέμβαση επιβάλλεται για λόγους δημοσίου συμφέροντος σε εξαιρετικές περιπτώσεις και για περιορισμένο χρονικό διάστημα, και, τέλος, 4) να διασφαλίζεται ότι οι ρυθμιζόμενες οντότητες διατηρούν κίνητρα για να λειτουργούν αποτελεσματικά, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι τα κέρδη δεν είναι υπερβολικά και ότι οι οντότητες παραμένουν βιώσιμες.

Ως εναλλακτικά μέτρα με σκοπό την προστασία του καταναλωτικού κοινού από υπερτιμολογήσεις, τα οποία συνιστούν τη μικρότερη δυνατή παρέμβαση στην αγορά

είναι μεταξύ άλλων τα ακόλουθα (ορισμένα από αυτά τα μέτρα δύνανται να είναι πιο αποτελεσματικά από άλλα, ανάλογα με την περίπτωση και τα δεδομένα της συγκεκριμένης αγοράς).

- καθορισμός ποσοστού κέρδους ή εκφρασμένου σε απόλυτες μονάδες κέρδους επί συγκεκριμένων πωλούμενων ειδών ή παρεχόμενων υπηρεσιών σε επίπεδο χονδρικής και λιανικής σε επίπεδα προ της συγκεκριμένης κρίσης.
- Δυνατότητα το κράτος να αγοράσει τα εν λόγω προϊόντα και να τα διαθέσει απευθείας στους πολίτες ως μέτρο κοινωνικής πολιτικής.
- Δυνατότητα το κράτος να παράξει τα εν λόγω προϊόντα και να τα διαθέσει στους καταναλωτές ως μέσο ενίσχυσης του ανταγωνισμού στην αγορά.
- Η δημοσιοποίηση κατά τακτά χρονικά διαστήματα ενός «δελτίου ακρίβειας ή υπερβολικής τιμολόγησης», στο οποίο θα δημοσιοποιούνται ορισμένες περιπτώσεις προϊόντων ή και επιχειρήσεων που τιμολογούν σε υπερβολικά υψηλό επίπεδο, με βάση αντικειμενικά συγκριτικά στοιχεία (*naming and shaming*).

3. Στο πλαίσιο αυτό σημειώνεται ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού στις 8 Φεβρουαρίου 2023, αποφάσισε να διεξάγει χαρτογράφηση¹ των συνθηκών ανταγωνισμού στις αγορές των προϊόντων: (α) απορρυπαντικά πλυντηρίου ρούχων, (β) γάλα φρέσκο πλήρες, (γ) βρεφικό γάλα, (δ) τυρί και (ε) γιαούρτι αγελάδος. Η Χαρτογράφηση είναι ένα νέο εργαλείο που προστέθηκε στις αρμοδιότητες της ΕΑ, με τις διατάξεις του Ν. 4886/2022(άρθρο 14 παρ. 2 περ. ιθ) και της επιτρέπει να μελετά τις συνθήκες ανταγωνισμού σε οποιαδήποτε αγορά ή κλάδο της οικονομίας, όταν αυτό απαιτείται για την αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων της. Σκοπός της Χαρτογράφησης στα συγκεκριμένα προϊόντα είναι να εμβαθύνει την έρευνα της ΕΑ, που ξεκίνησε σε σειρά προϊόντων κατόπιν και της σύστασης ομάδας κρούσης σούπερ μάρκετ με την κλαδική έρευνα στα βασικά καταναλωτικά είδη, που δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο 2021, λαμβάνοντας υπόψη και τις τελευταίες εξελίξεις στην αγορά λόγω της σημαντικής αύξησης τιμών σε ορισμένες κατηγορίες προϊόντων, μεταβολή στις συνήθειες των καταναλωτών, και μέτρων που έχουν υιοθετηθεί από την Πολιτεία.
4. Υπενθυμίζεται ότι στις 27/09/2021² και στις 16/02/2022³ η Επιτροπή Ανταγωνισμού («ΕΑ»), σε συνέχεια των δράσεων της σε νευραλγικούς κλάδους της οικονομίας και στο πλαίσιο αυτεπάγγελτης έρευνάς της, προέβη στη διενέργεια αιφνίδιων επιτόπιων ελέγχων σε :

α) ένωση επιχειρήσεων στον κλάδο προμήθειας και λιανικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ και συγκεκριμένα στις αγορές δημητριακών, γάλακτος, καφέ, μαρμελάδων, ροφημάτων και τυριών, αναφορικά με τυχόν αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές στο

¹ <https://www.epant.gr/enimerosi/deltia-typou/item/2524-deltio-typou-xartografisi-ton-agoron-gia-pente-proionta.html>

² <https://www.epant.gr/enimerosi/deltia-typou/item/1552-deltio-typou-epitopios-elegxos-tis-ea-ston-klado-promitheias-kai-lianikis-polisis-aidon-soyper-market-kai-sygkekrimena-stis-agores-dimitriakon-galaktos-kafe-marmeladon-rofimatou-kai-tyrion.html>

³ <https://www.epant.gr/enimerosi/deltia-typou/item/2124-deltio-typou-epitopios-elegxos-tis-epitropis-antagonismoy-ston-klado-promitheias-emporias-kai-lianikis-polisis-zymarikon.html>

πλαίσιο οριζόντιας σύμπραξης ή/και κάθετων συμπράξεων, σε συνέχεια των ελέγχων που διενεργήθηκαν στις 9/9/2021, και

β) σε εννέα (9) επιχειρήσεις δραστηριοποιούμενες στον κλάδο προμήθειας και λιανικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ και συγκεκριμένα στις αγορές ζυμαρικών, αναφορικά με τυχόν αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές στο πλαίσιο οριζόντιας σύμπραξης ή/και κάθετων συμπράξεων βάσει του άρθρου 1 ν. 3959/2011 και 101 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Οι εν λόγω αιφνιδιαστικοί έλεγχοι αποτελούν ένα προκαταρκτικό βήμα στο πλαίσιο της αυτεπάγγελτης έρευνας της ΕΑ για τον εντοπισμό αντί-ανταγωνιστικών πρακτικών βάσει των διατάξεων του ν. 3959/2011. Σημειώνεται ότι η διεξαγωγή τέτοιων ελέγχων δεν προδικάζει ότι οι επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων έχουν εμπλακεί σε αντί-ανταγωνιστική συμπεριφορά ούτε προδικάζει το αποτέλεσμα της έρευνας.

Τέλος, με βάση το ισχύον θεσμικό και νομικό πλαίσιο, η ΕΑ δεν είναι αρμόδια να επιλαμβάνεται επί θεμάτων που σχετίζονται με την φορολογική πολιτική, την πολιτική της απασχόλησης, τις κρατικές ενισχύσεις καθώς και θεμάτων ενεργειακής επάρκειας και χρήσης.

Ακριβές αντίγραφο
Η Προϊσταμένη

ΙΩΑΝΝΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗ

Με εκτίμηση,
Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής Ανταγωνισμού

Ιωάννης Λιανός

